

Vraag en antwoord Rode lijst-soorten

Waarom ontbreken paddenstoelen en korstmossen in de huidige wetgeving?

Paddenstoelen en korstmossen ontbreken in de huidige wetgeving, omdat de wetgeving gaat om levende organismen. In de geest van de wet vallen paddenstoelen en korstmossen onder flora en fauna.

De Rode lijst-soorten zijn niet op elk moment van het jaar traceerbaar. Omgevingscans /quickscans worden wel jaarrond uitgevoerd. Hoe gaan we daarmee om?

De omgevingscans/quickscans kunnen jaarrond uitgevoerd worden door te kijken naar potentieel leefgebied per soort. Met vogels, amfibieën, vissen en zoogdieren moet dat door te kijken naar potentiële verblijfplaatsen en foerageerplekken. Bij vleermuizen naar mogelijke kraamverblijfplaatsen en vliegroutes en bij dagvlinders moet er gekeken worden naar waardplanten. Kortom, er moet getoetst worden op mogelijke potentiële aspecten, waardoor een soort aanwezig kan zijn.

Welke lijsten houden jullie (OD NHN) aan bij het beoordelen van onze rapporten?

Iedereen moet uitgaan van de recente lijsten. OD NHN gebruikt deze ook.

Kijk op de volgende website van het Nederlands Soortenregister: [Rode lijsten | Nederlands Soortenregister](#)

Hoe reëel is het om alle Rode lijst-soorten bij het veldbezoek voor een omgevingscan/quickscan mee te nemen? Dus zowel op gebied van kennis, als op tijdsinspanning.

Een aanpak die reëel is, gaat als volgt: als de soort heel beschermd is, dan is de soort belangrijk bij de inventarisatie. De mate van belangrijkheid ligt ook aan de grootte van het project en waar het meeste resultaat behaald kan worden met extra inspanning. Daarbij moet ook de redelijkheid getoetst worden.

Hoe controleert de omgevingsdienst op de Rode lijst-soorten en wat is de handhaafbaarheid?

Bij de omgevingsdienst controleert de afdeling regulering hierop. Afdeling handhaving kan deze soorten nog niet in het veld herkennen dus wij gaan af op wat regulering aangeeft.

Als de specifieke zorgplicht juridisch op gelijke hoogte zou staan als andere wetsbepalingen, dan wordt het uitvoeren van werkzaamheden praktisch bijna onmogelijk. Is er sprake van tegenstrijdigheid tussen de verschillende wetsartikelen? Hoe kunnen wij dat oplossen?

De beschermde status van de beschermde soorten gaat vóór de bescherming van de bedreigde soorten, vanuit de specifieke zorgplicht. Dus bij rode lijst-soorten moet de specifieke zorgplicht worden toegepast. Dat betekent dat er rekening gehouden moet worden met deze soorten. Op basis van de aantallen en soorten moet er gekeken worden naar de maatregelen. De redelijkheid is hier een groot onderdeel van. Deze kan altijd besproken worden met de OD NHN voordat er gehandeld wordt.

Er zijn ook provinciaal vrijgestelde soorten die op de Rode lijst staan. Moeten die dan wel of niet op de specifieke zorgplicht worden getoetst?

Bij een provinciaal vrijgestelde soort hoeft bij ingrepen geen vergunning aangevraagd te worden. De specifieke zorgplicht blijft gelden, dus negatieve effecten op de Rode lijst-soorten moet voorkomen, verminderd of gecompenseerd worden.

Er zijn soorten die onder meerdere categorieën vallen. Bijvoorbeeld zowel in de Rode lijst, als in een bijlage van de Habitatrichtlijn. Moeten deze dan dubbel behandeld worden of is bij één groep voldoende?

In een situatie als deze telt het zwaarste beschermingsregime. In dit geval zijn de soorten die in een bijlage van de habitatrichtlijnen staan dus het zwaarste beschermingsregime en moet er gehandeld worden naar de habitatrichtlijnen.

Het is belangrijk te weten welk aspect van de natuurwetgeving leidend is. Bijvoorbeeld de specifieke zorgplicht of de provinciale vrijstelling van een soort. En vooral ook: hoe gaan we hiermee om in de praktijk?

De verhouding van het project wordt beoordeeld door de impact en de impact heeft te maken met de redelijkheid.

Is er vanuit de omgevingsdienst een specifieke zorgplicht om rekening te houden met Rode lijst-soorten of deze te beschermen? Zo ja, wat houdt deze zorgplicht in en hoe brengt de omgevingsdienst dat over naar de ecologen?

De omgevingsdienst maakt geen beleid, wetten of regels. Er is wel een specifieke zorgplicht voor Rode lijst-soorten, zoals opgenomen in de Omgevingswet. Onze taak is ervoor te zorgen dat partijen zich hieraan houden, bijvoorbeeld bij vergunningaanvragen of overtredingen. Er is ook een algemene zorgplicht. Als Rode lijst-soorten niet zijn meegenomen in de quickscan, kunnen deze later nog worden toegevoegd. Zolang ze op tijd worden aangeleverd. Dat kan bijvoorbeeld in een aanvullende memo.

Welke maatregelen moeten ecologen nemen als ze te maken krijgen met de specifieke zorgplicht voor Rode lijst-soorten?

Als ecologen Rode lijst-soorten tegenkomen, moeten zij binnen redelijke grenzen negatieve effecten voorkomen of beperken en als dat nodig is herstelmaatregelen nemen. Wat redelijk is, hangt af van de situatie. Zo mag er van een zandhoop waar oeverwaluwen in genesteld zijn niet meer gegraven worden, maar een nieuwbouwproject hoeft niet tegengehouden te worden voor een Atalanta vlinder.

Hoe worden Rode lijst-soorten meegenomen in quickscans? Gebeurt dat voldoende?

Er is vooruitgang geboekt. In het verleden richtten quickscans zich vooral op beschermde soorten. Met de Omgevingswet worden Rode lijst-soorten meer betrokken. In de quickscans moet nu ook worden gekeken naar mogelijke negatieve effecten op deze soorten, en hoe deze voorkomen of hersteld kunnen worden. Wij vragen hier expliciet naar om te toetsen. Er zijn geen specifieke vergunningen voor Rode lijst-soorten, maar wel maatregelbesluiten. Dus als er bijvoorbeeld 300 padden van de Rode lijst op een locatie aanwezig zijn, kan dat besproken en geregeld worden, bijvoorbeeld door het werk stil te leggen.

Welke informatie wil de omgevingsdienst nog meer ontvangen in quickscans over Rode lijst-soorten?

Grotere en zeldzamere soorten zouden meer moeten worden meegenomen in de quickscans, vooral als ze bedreigd zijn. Ook is de redelijkheid belangrijk: een korstmoss is minder relevant dan dagvlinders dat zijn. Het is van belang dat er inzicht is, zodat er een afgewogen keuze wordt gemaakt.

Wat is de toegevoegde waarde voor de omgevingsdienst van aanvullende informatie in quickscans, zoals waardplanten, habitat en het moment van waarnemen?

Dat helpt ons in te schatten welke maatregelen genomen kunnen worden. Op basis van quickscans bepaal je of er nader onderzoek nodig is en daarna welke maatregelen daaruit voortvloeien. Nader onderzoek is echter niet altijd nodig, bijvoorbeeld voor soorten als winter- en dagvlinders.

Zijn waarnemingen belangrijker in een quickscan of de habitat van Rode lijst-soorten?

De habitat is belangrijker, maar de combinatie van beide is essentieel. Als het cruciale habitat ontbreekt, zal de soort er niet zijn. Bij nader onderzoek richt je je wel meer op waarnemingen, maar die kunnen er in bepaalde periodes niet zijn, terwijl de habitat er wel is.

Wanneer is nader onderzoek nodig?

Nader onderzoek is nodig als de quickscan aangeeft dat er schadelijke effecten kunnen zijn. Dat onderzoek bepaalt dus welke maatregelen genomen kunnen worden.

Wanneer is er geen vergunning, maar wel een ander proces nodig?

Bij schadelijke effecten op Rode lijst-soorten is vaak een ecologisch werkprotocol nodig om te waarborgen dat de negatieve effecten minimaal blijven. Anders kan het handhavingstraject volgen, wat kan leiden tot een maatwerkbesluit. Het is verstandig om een maatwerkbesluit vooraf aan te vragen om problemen te voorkomen. Redelijkheid moet getoetst en vooral goed uitgelegd worden in de quickscan.

Is er vergunningverlening of maatwerk nodig bij Rode lijst-soorten?

Ja, vaak is een maatwerkbesluit nodig in combinatie met vergunningverlening. Als er sprake is van handhaving. Je kan van tevoren jouw good will laten zien. Voorbeeld: met een gevoelig project, waar bezwaar wordt verwacht, is het beter om de Rode lijst-soorten mee te nemen. Daarnaast is het beter voor de intrinsieke waarde van de natuur.

Neemt de omgevingsdienst ook zelf maatregelen voor het behoud en herstel van Rode lijst-soorten?

De omgevingsdienst neemt zelf geen maatregelen, maar wel bij projecten van derden.

Wat kan de omgevingsdienst bieden aan ecologen, zodat zij Rode lijst-soorten meenemen in de quickscans?

Wij kunnen brochures (voor ruimtelijke ingrepen), bronverwijzingen, vooroverleg en toegang tot databases zoals NDFF aanbieden.